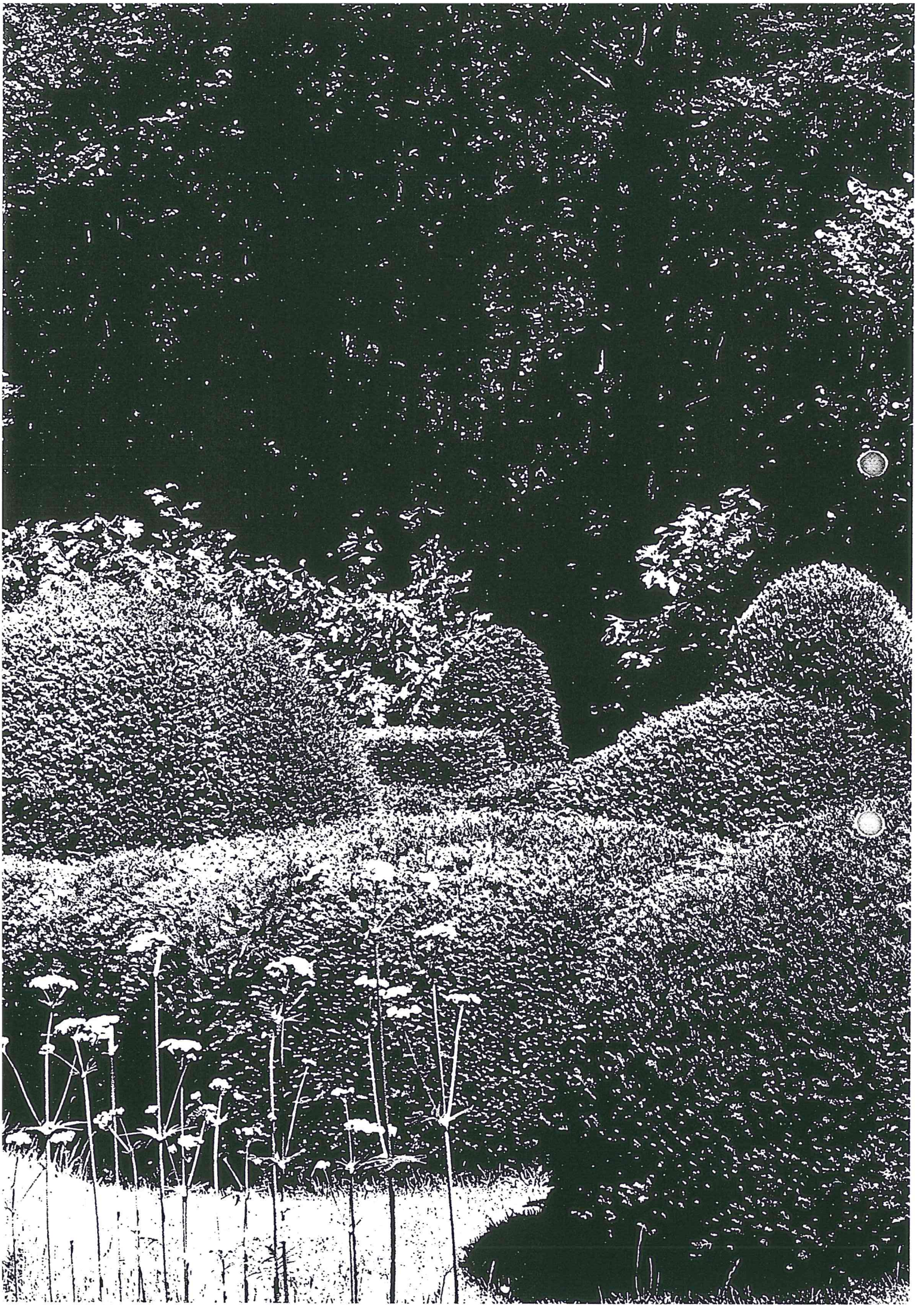
archipel

VZW

afgiftekantoor BRUGGE X

maandblad JUNI 93

zaterdag 26 juni 1993

dagtrip in West-Vlaanderen

HUIZEN ALS TUINEN
TUINEN ALS HUIZEN

bezoek aan woningen van architekt Arthur Degeyter en tuinen van landschapsarchitekt Paul Deroose

Om praktische en organisatorische redenen kan deze daguitstap niet georganiseerd worden zoals voorzien op 12 juni 1993. Maar we denken dat het ook op 26 juni beslist boeiend kan worden.

We verzamelen om 8u.30 (stipt) aan de uitgang "St.-Michiels" van het station te Brugge. Met één bus wordt de trip georganiseerd, met begeleiding door Arthur Degeyter, en plaatselijk met Paul Deroose.

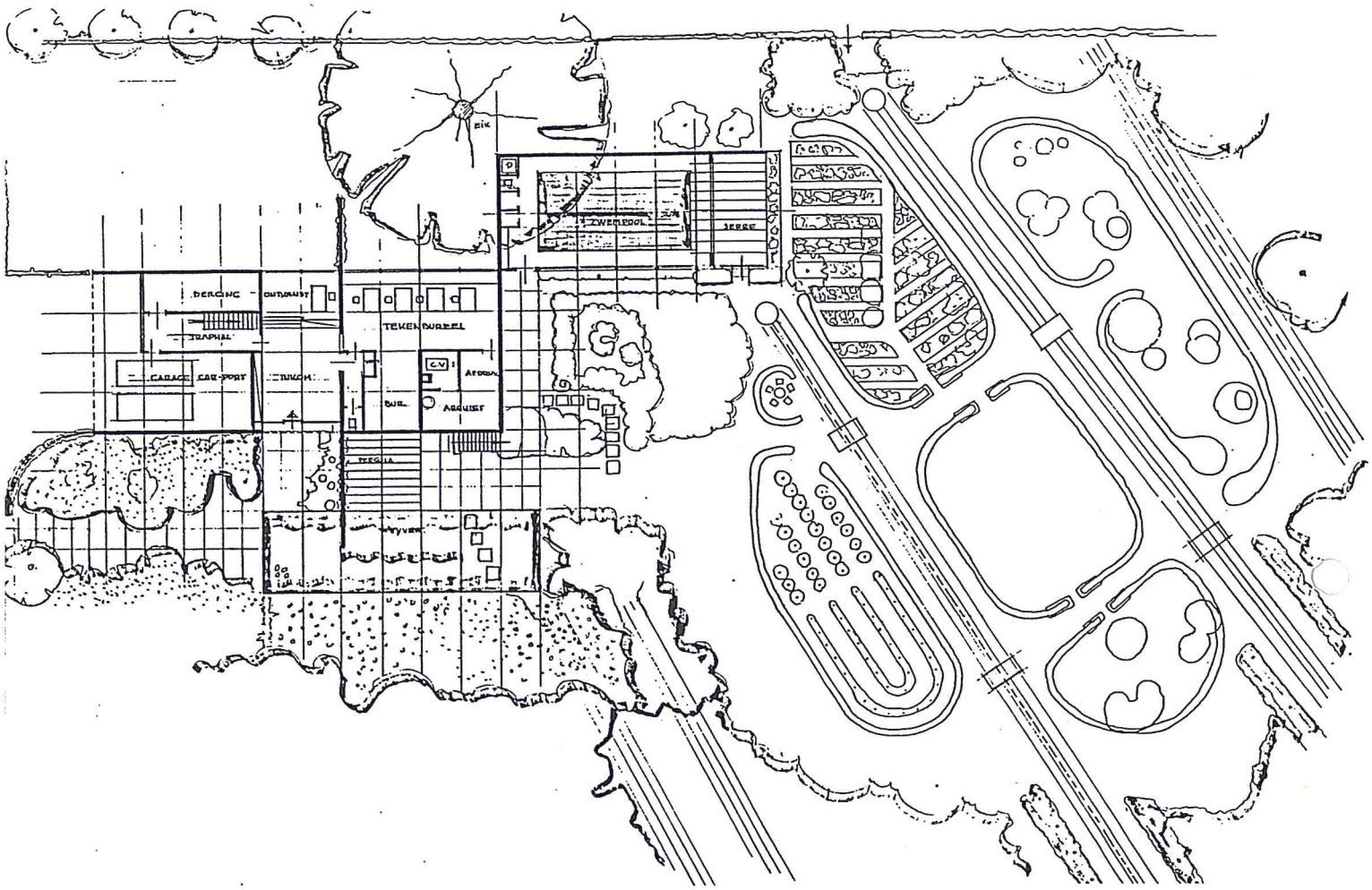
In de voormiddag bezoeken wij enkele woningen en tuinen in St.-Andries, Zedelgem en Jabbeke. Een aperitief wordt aangeboden ten huize van Willy Vandekerckhove in Jabbeke. Er is dan gelegenheid om een middagmaal te nemen in een landelijke herberg in Jabbeke.
In de namiddag worden woningen en villa's bezocht in het Kortrijkse : in Marke, Aalbeke, Tiegem en Waregem.

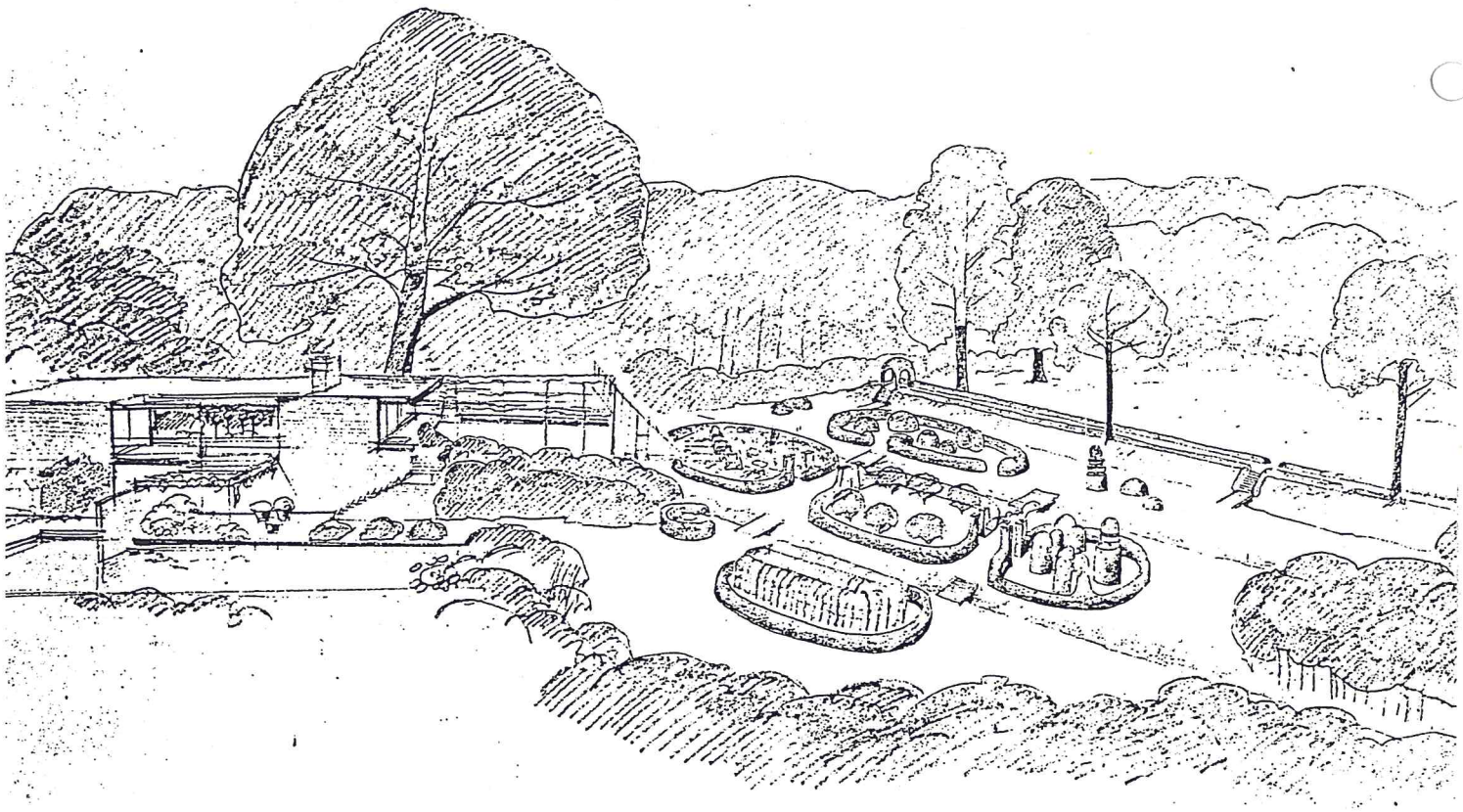
We voorzien om terug te zijn in Brugge rond 18u.30.

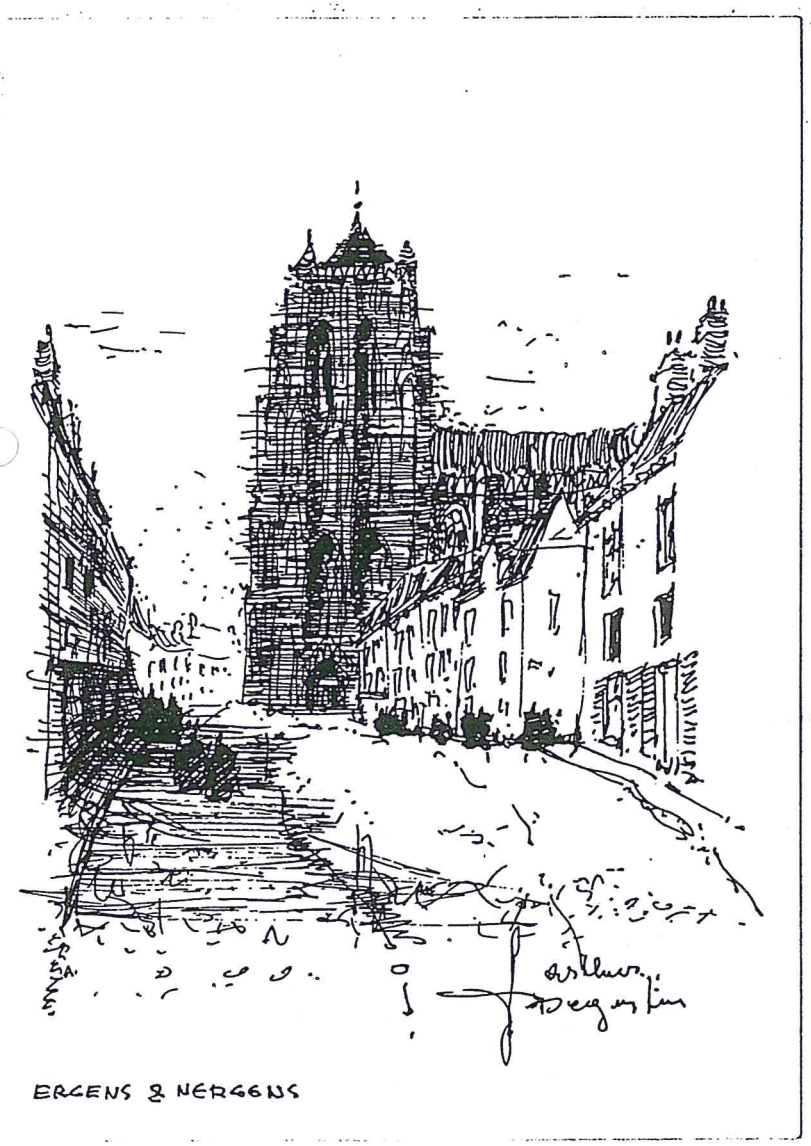
Wij hebben principiële toezegging om 9 woningen en/of tuinen te bezoeken. Waar nodig of gewenst verdelen wij ons in kleinere groepjes om de "publieksdruk" enigszins te beperken. We regelen het zo dat er niet nodeloos gewacht moet worden, door het organiseren van een kleine estafette-dienst tussen de woningen.

Er wordt een deelname in de kosten gevraagd voor alle deelnemers à rato van 700 BF per persoon (middagmaal niet inbegrepen). Leden van Archipel hebben (bij overboeking) voorrang. De afrekening gebeurt tijdens de busreis. (Annulering na 22.06.93 impliceert wel betaling van de gemaakte kosten).

Uiteraard is vooraf inschrijven een absolute noodzaak. Wil dit doen uiterlijk vóór dinsdag 22 juni 1993. Dit kan best via telefax 050/34.21.04, tav Karel Lantsooght, Brugge; of telefonisch : 050/33.60.27 eveneens bij Karel Lantsoght, en dit tijdens de kantooruren, of schriftelijk op het sekretariaat van Archipel, tav Philip Cardinael, Veldstraat 65, 8200-Sint-Michiels.

ZWEMBOOL
TERRAS
TEKENKAMER
GARAGE
CARPORT
TRAPHAL
KEUKEN
BUR.
ARCHIEF
TERRAS

ERGENS & NERGENS

ARTHUR DEGEYTER

Brugge °1919

Studeert architectuur aan de Stedelijke Academie in Brugge (1935-1939) en in Gent (1939-1943). Tijdens zijn stageperiode bij J. en L. Viérin volgt hij de cyclus stedebouw aan het 'Nationaal Hoger Instituut voor Architectuur' (Ter Kameren) in Brussel. In de periode 1943-1944 is hij als tekenaar verbonden aan het stedebouwkundig bureau van de Stad Brugge, onder leiding van stadsurbanist R. Verbanck. Zelfstandig architect vanaf 1947. Lid van de 'Provinciale Commissie voor Monumenten en Landschappen' vanaf 1962. Beheerder van de stichting 'Groene Ruimten – Espaces Verts' vanaf 1984.

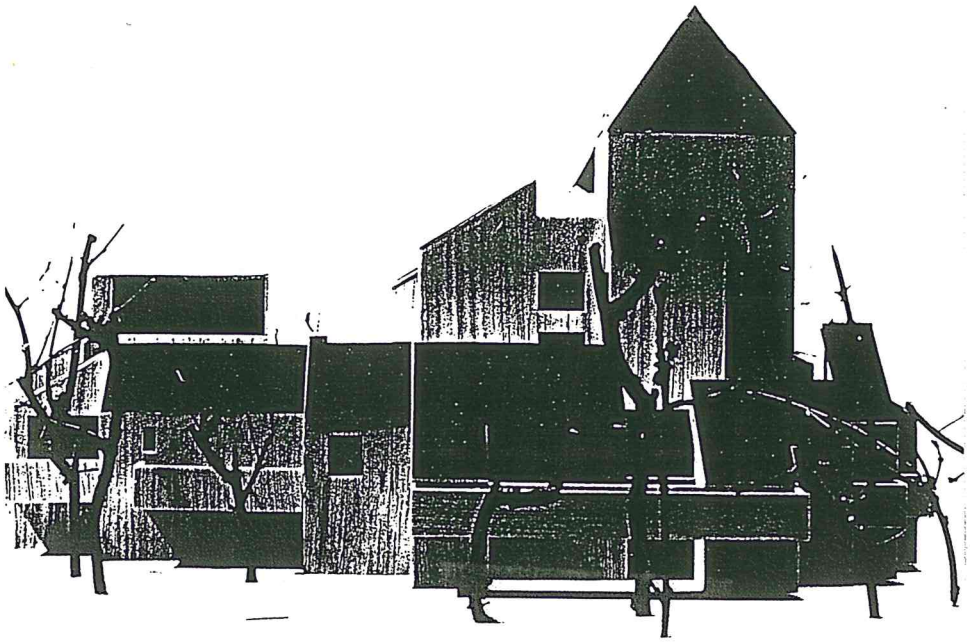
Hij realiseert vooral villabouw waarbij ook de tuinaanleg geïntegreerd wordt in het ontwerp. Zijn villa's treffen we niet alleen aan in België, maar ook in Nederland, Frankrijk en Spanje. Hij ontwerpt kerken (o.m. Maria Assumpta te Assebroek, O.L.V.-kerk in Veurne-Nieuwstad, St.-Willibrord in St.-Andries en de gevel van de Redemptoristinnenkerk in de Katelijnestraat in Brugge. Daarnaast ook appartementsgebouwen, industriële gebouwen (o.m. Sofinal in Waregem), tehuizen, bankgebouwen (Nationale Bank in Brugge, 1987). Belangrijke restauraties naar zijn ontwerp zijn o.m. de 17de-eeuwse bedevaartkapel O.L.-Vrouw van Barmhartigheid in Izenberge (1968-1970), de kloosterpanden in de abdijen St.-Godelieve in Brugge (1955) en in Gistel, het slot van Male en de binnenplaats van het Hof Bladelin (1966-1970) en de toren en de buitengevels (1987)

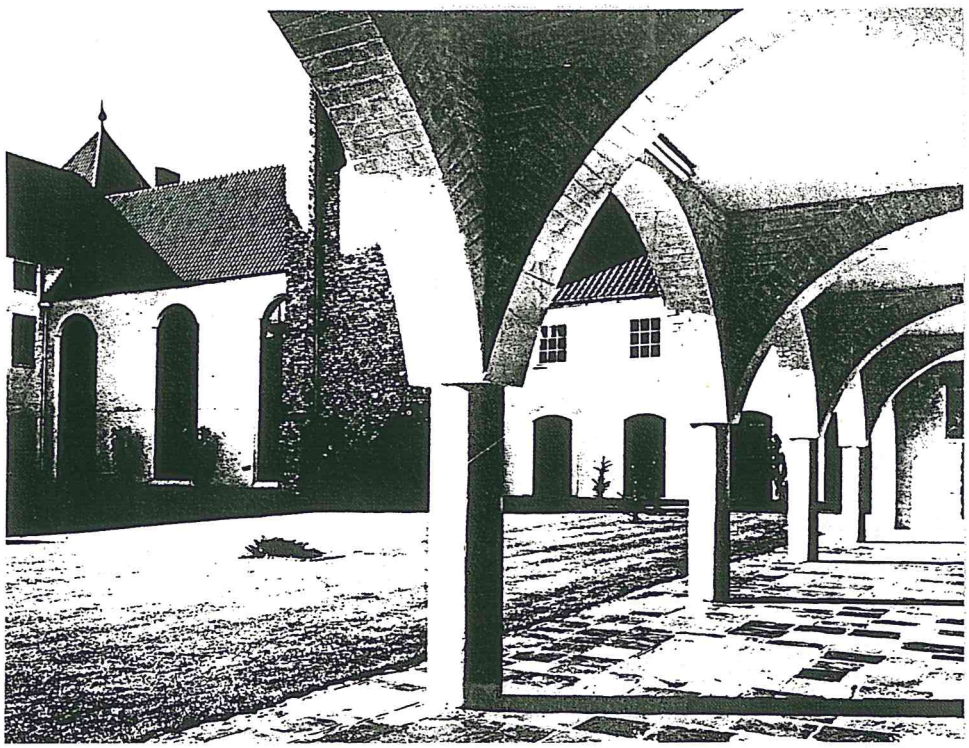
In 1987 werkt architect Degeyter aan de burelen EBES (Scheepsdalelaan, Brugge) en de realisatie van een Cultureel Centrum in Veurne.

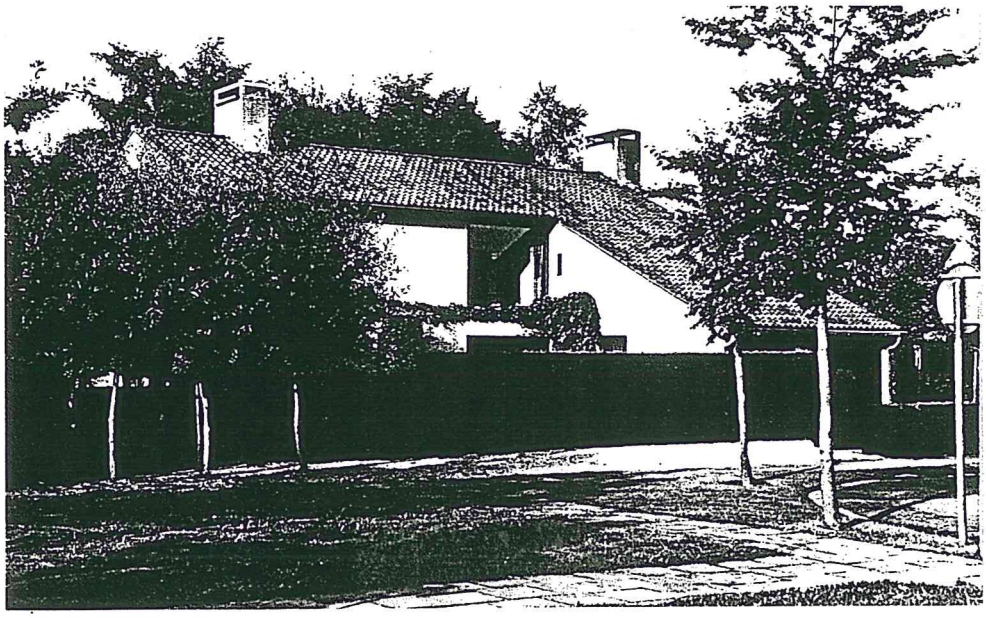
In de wedstrijd 'Pro Arte Christiana' van 1959 behaalt hij een derde prijs met zijn ontwerp voor een kerk in Mortsel (i.s.m. H. Scherpereel) en in 1964 wordt hij bekroond met twee vermeldingen in de prijs 'Van de Ven', met name een eerste vermelding voor een dokterswoning in Moeskroen en een derde vermelding voor het gebouw van de 'Provinciale Vereniging voor Kwekers en Houders van Rundvee' in Loppem (eveneens i.s.m. H. Scherpereel).

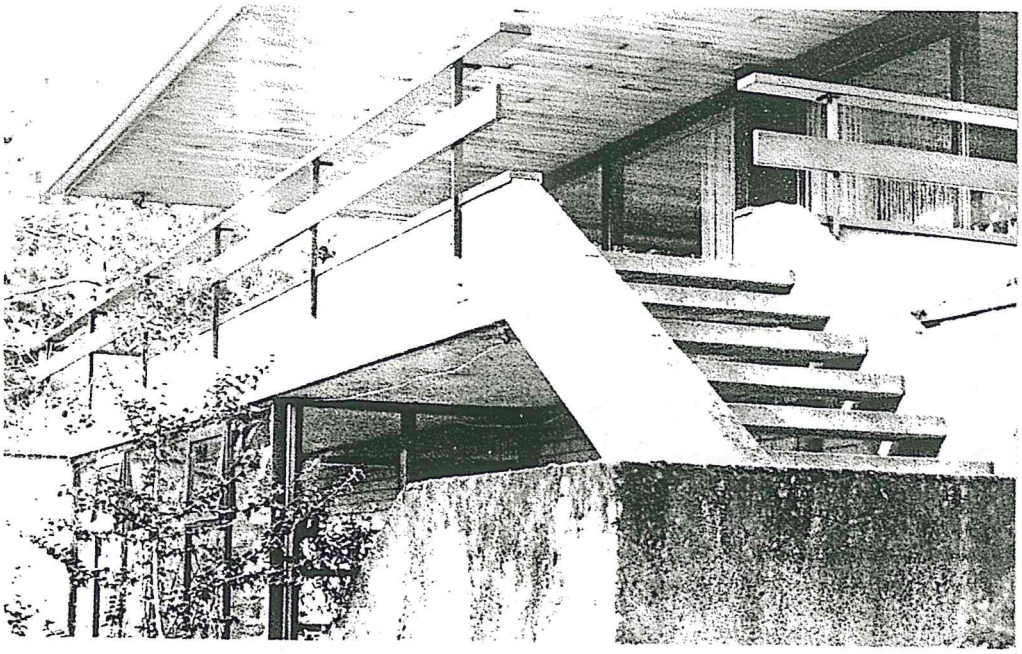
Terwijl A. Degeyter in het begin van zijn loopbaan harde, completerende restauraties uitvoert, gaat hij in een latere fase van zijn carrière geleidelijk over naar een zachtere, conserverende restauratievisie. Terwijl hij vroeger aanvult in de trant van het bestaande, gaat hij nu eigentijdse elementen aanbrengen zonder daarbij echter schaal en module te verwaarlozen. Volgens de architect mag het nieuwe het oude alleszins niet overheersen.

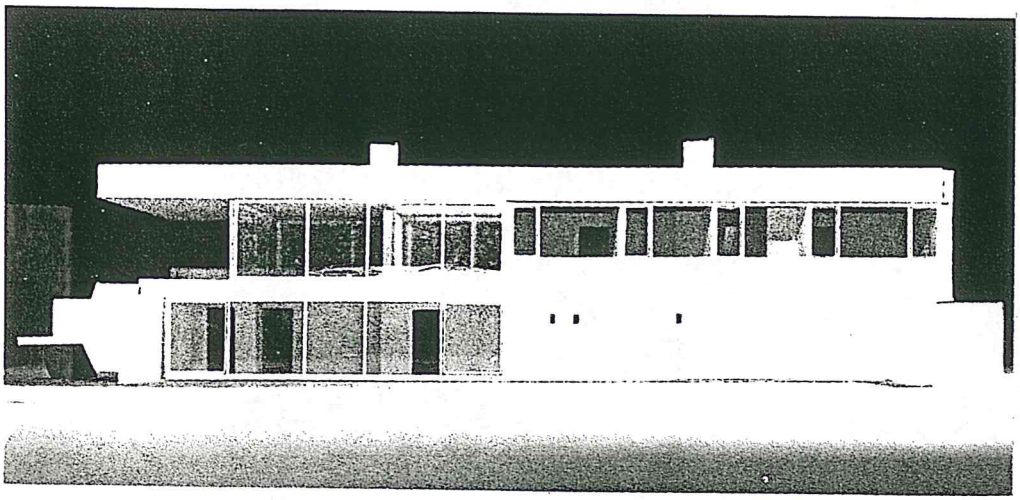
uit het foto-album van Arthur Degeyter

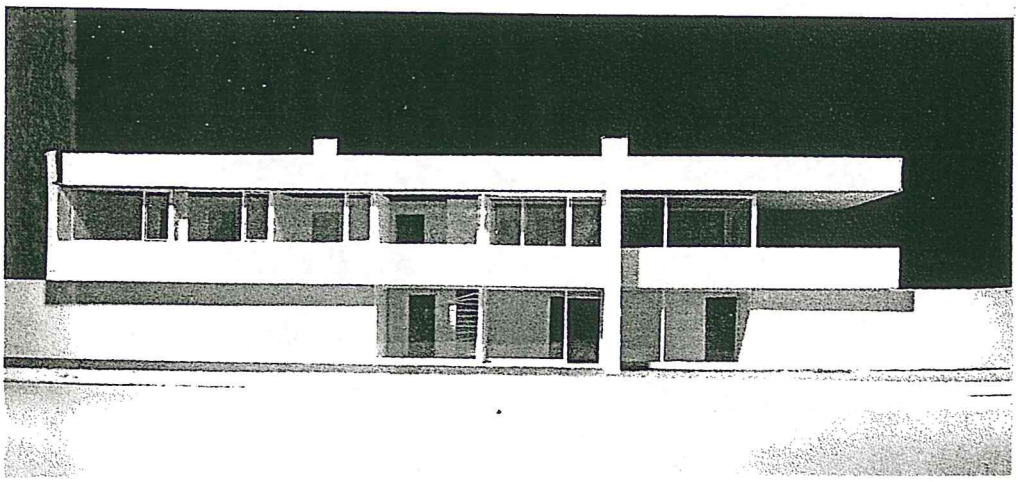

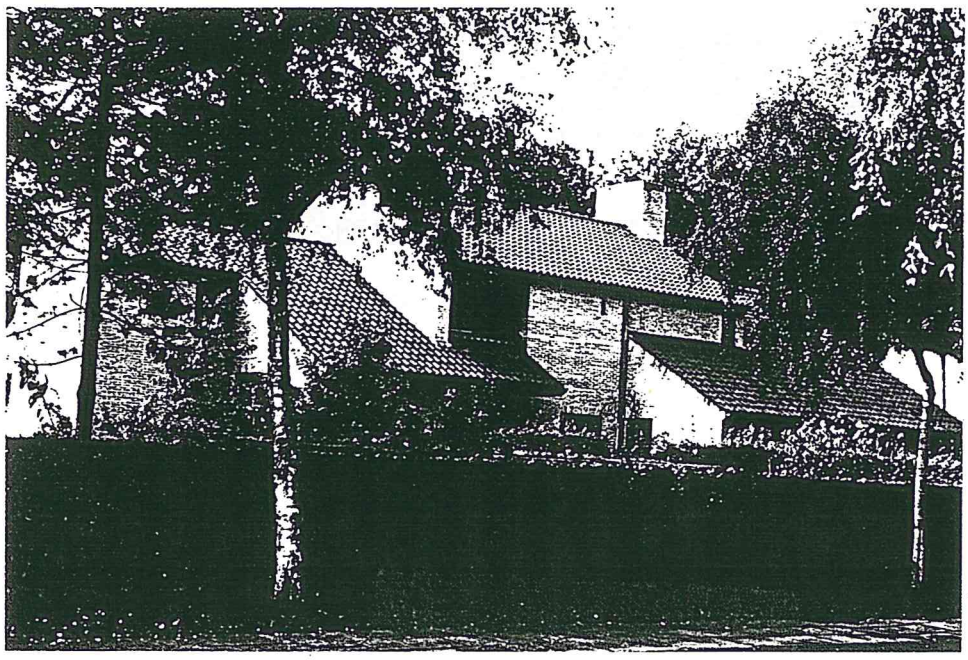

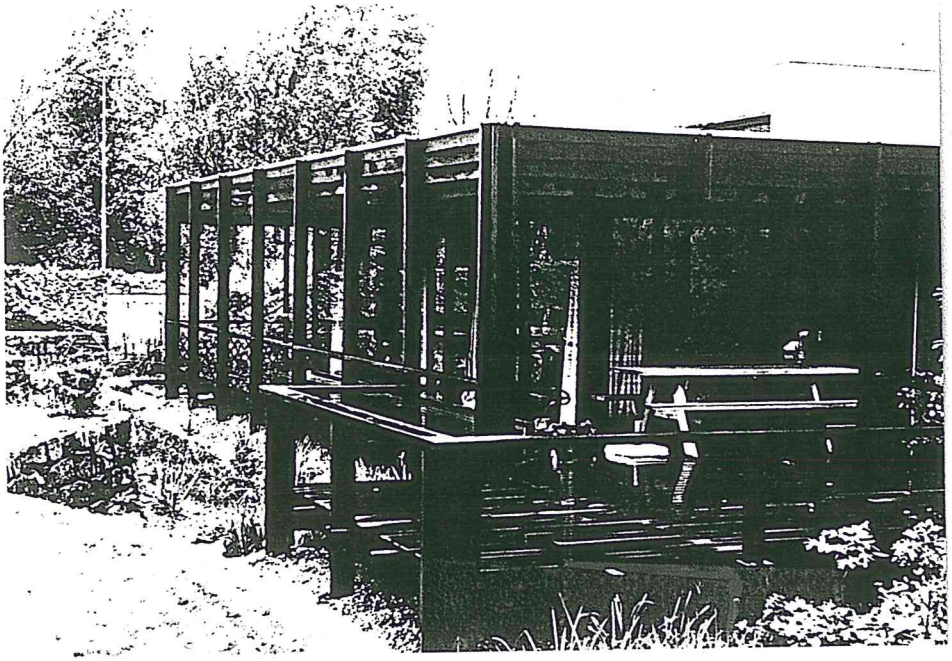

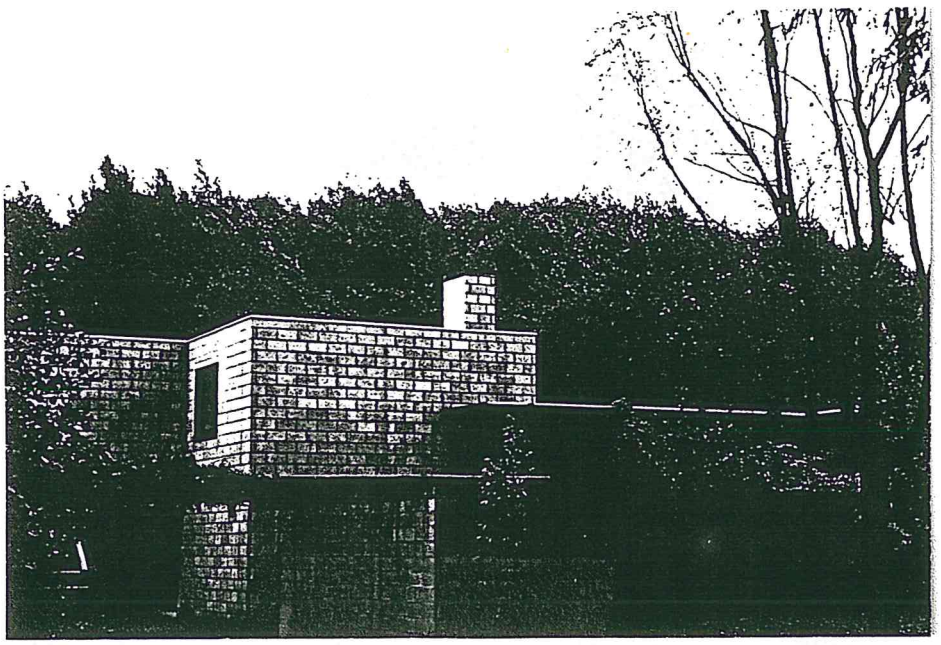

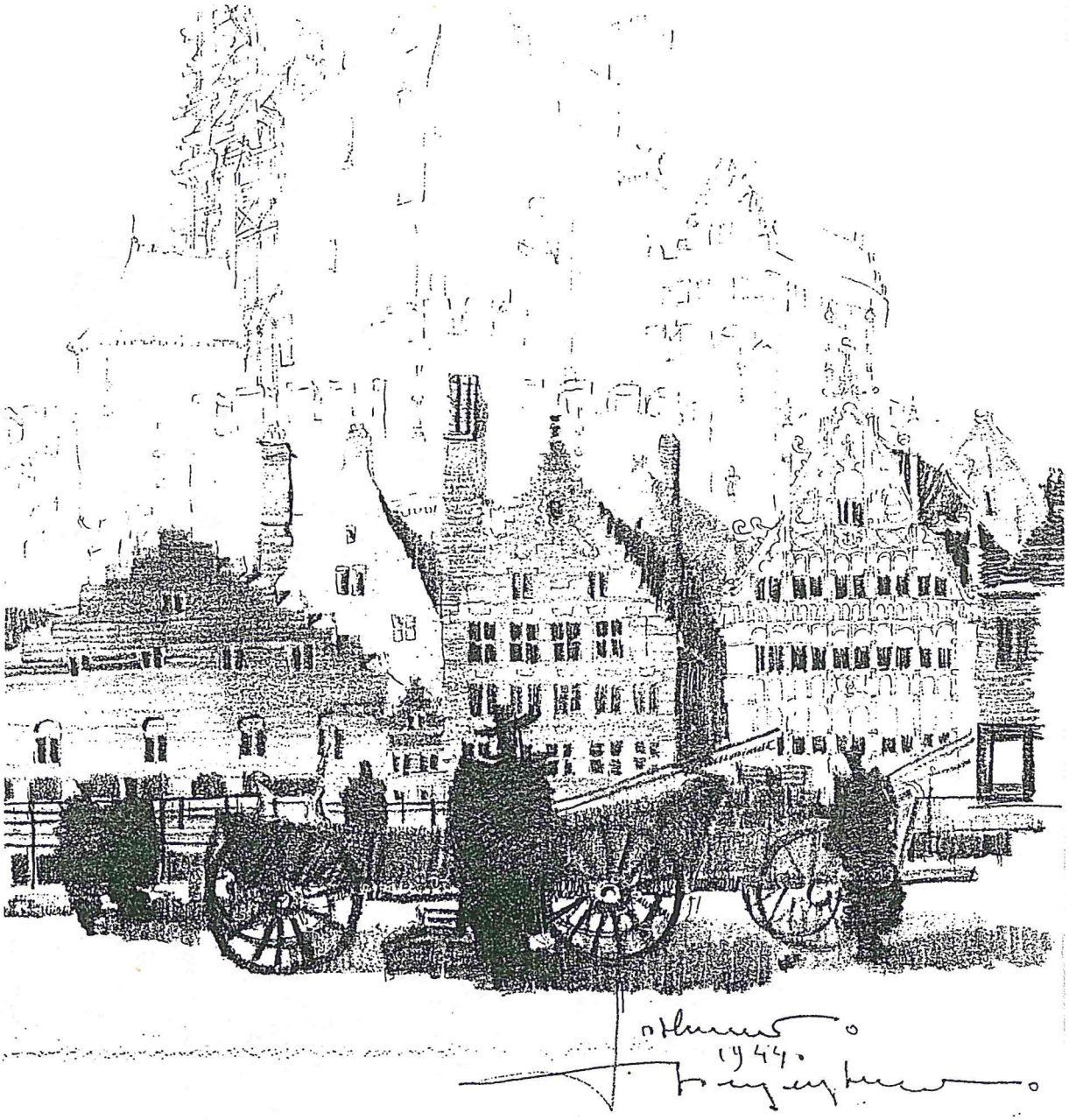

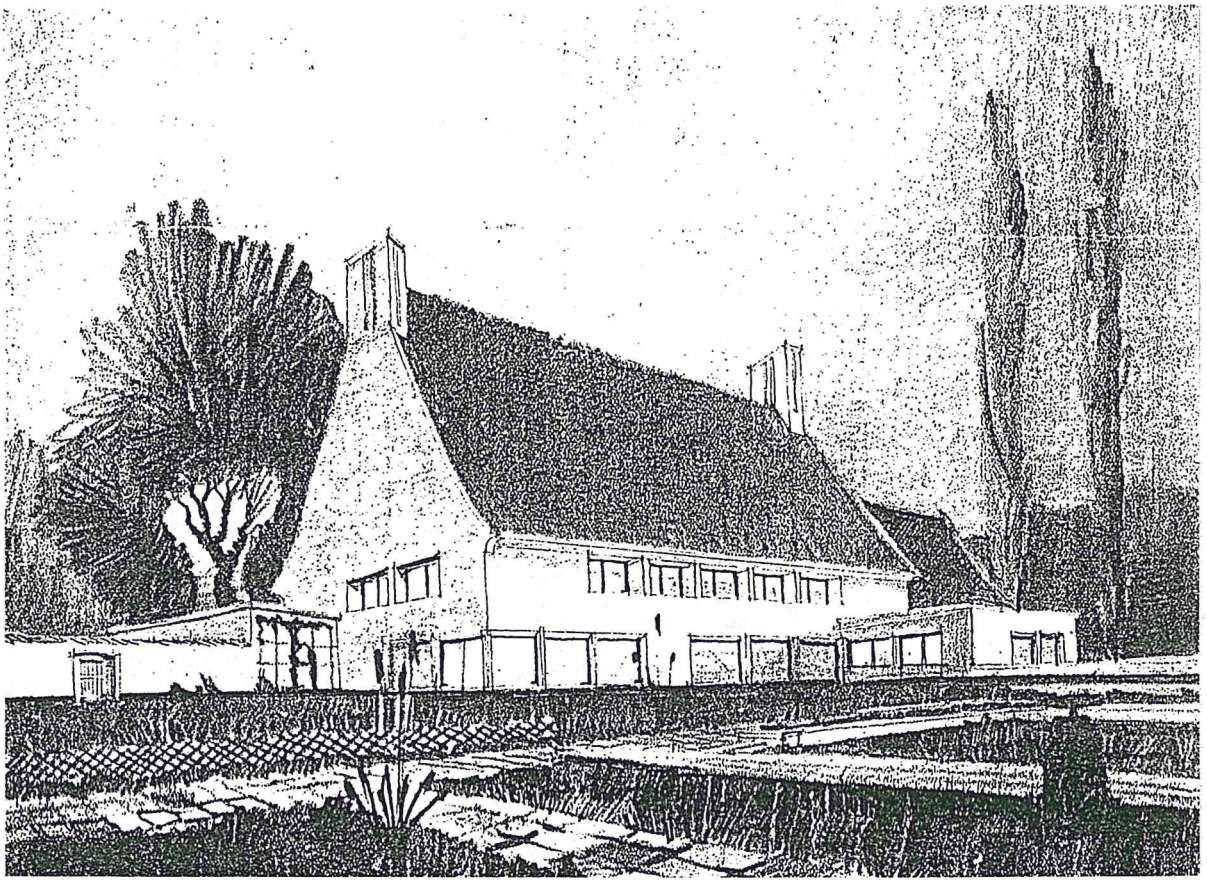

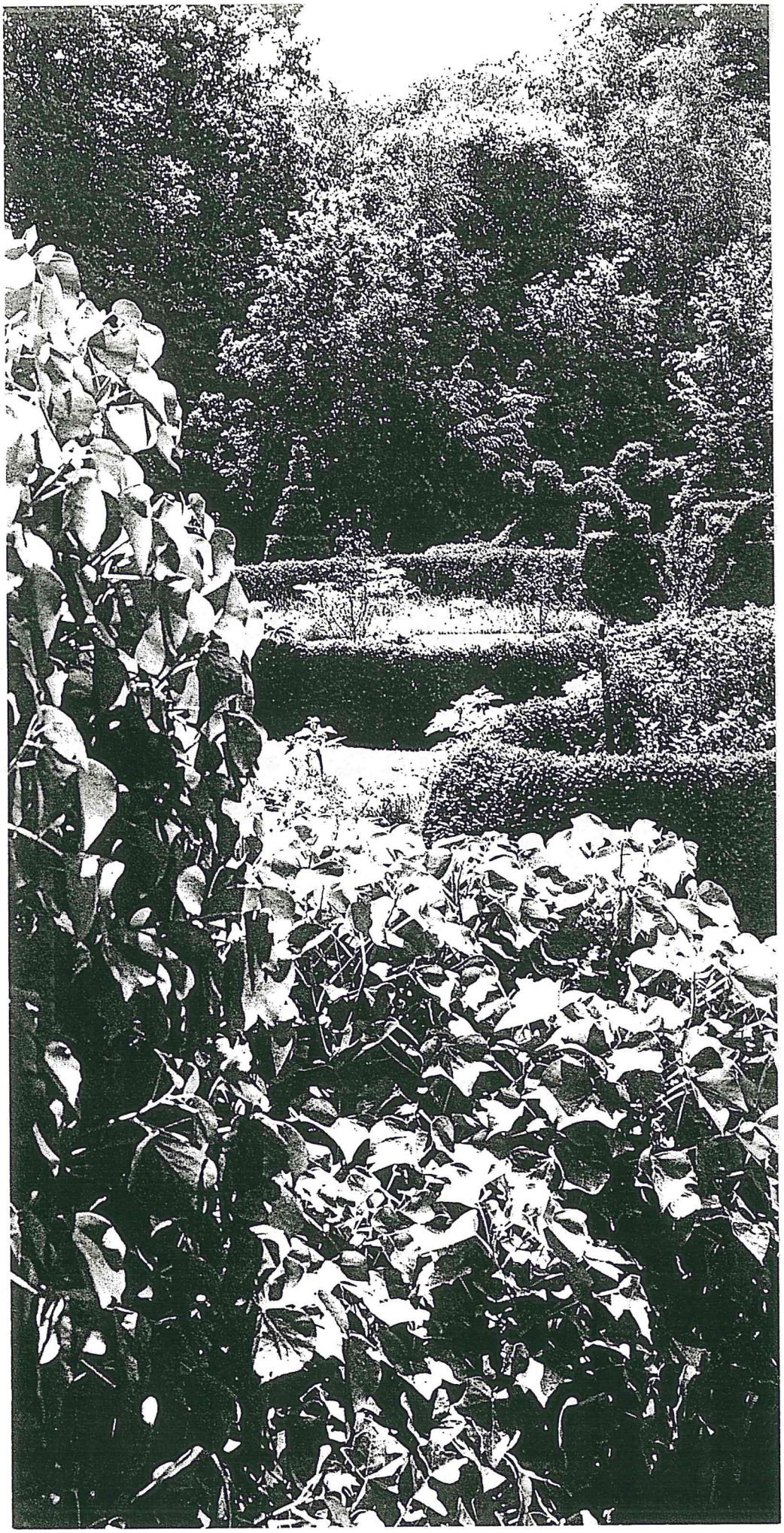

vandekerckhove
bouwwerken

bvba / gebroeders
stationsstraat 109a 8220 jabbeke
btw 413.396.380

Paul Deroose in "tuinen in Vlaanderen"

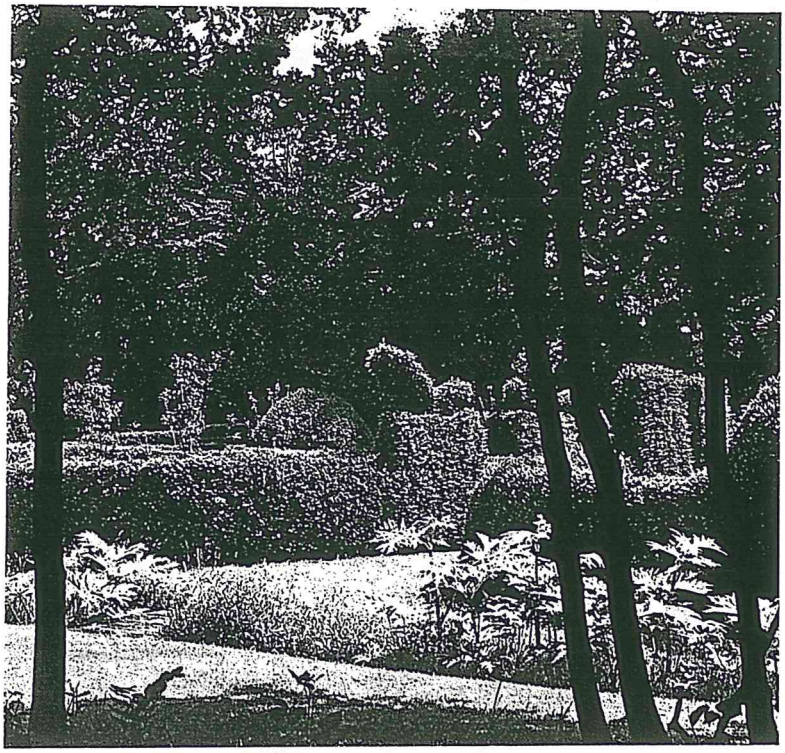

Plantaardige sculpturen

Uit tuingeschriften die rond het begin van onze jaartelling werden vervaardigd weten wij, dat van de vele soorten slaven er twee speciaal met de tuin te maken hadden : de *pescarius*, die de zorg op zich nam om alle waterwerken en de vissen te verzorgen die in de tuin voorkwamen, en de *topiarius*, die zich met het snoeien van de tuinplanten en het verzorgen van de planten belast wist. De topiarius moest vooral kennis hebben van plantenziekten, bemesting, snoeiperioden en allerhande praktische tuinwijsheid bezitten.
Het is interessant om te zien, hoe dit woord topiarius zich in onze tuinen heeft gehandhaafd en wel met name in Engeland, waar het woord wordt gebruikt voor de kunstig gesnoeide taxusstruiken, die daar in allerhande vormen van vogels, kippen, punten en bollen zijn geknipt.

Hoe die mode is ontstaan, is niet exact bekend, maar zo verwonderlijk is het nu ook weer niet. Immers, in de Romeinse tuinen kwamen ook al allerhande vormboompjes voor en bestond ook al de gewoonte om de naam van dierbaren met buxushaagjes aan te planten. Dat deze gewoonten nog steeds zijn blijven bestaan, weet een ieder die zich in beroemde Engelse tuinen begeeft als Hever Castle, Compton Wynyates, Hidcote Manor Gardens, en ziet hoe ook in de Vlaamse tuinen dit knipwerk wordt beoefend.

De Belgische tuinarchitect René Pechère heeft op vele plaatsen buxusvormen weer geïntroduceerd en populair gemaakt. Anderen volgden hem en kweken zelf veel bijzondere snoeivormen. Dat velen hierdoor zijn geïnspireerd, blijkt wel uit een hierbij getoonde tuin van grote eenvoud en originaliteit. Op een ongewone wijze zijn hier vele mogelijkheden om planten te modelleren uitgeprobeerd, in dit geval taxus-baccatahagen.
Beide eigenaren, architecten van beroep, volgen geboeid de langzame ontwikkeling die de door hen aangeplante coniferen ondergaan. Er wordt geen symmetrie nagestreefd, maar assymmetrische rondingen, die iedere aangeplante haag een eigen waarde geeft. De ronde vorm van de hagen ontstaat door ze in cirkelvorm of ellipsvorm te planten, en door het snoeien, dat de bovenzijde rond van vorm houdt. Al snoeiend ontstaan er

nieuwe ideeën om her en der wat uit te laten groeien en zo verkrijgt men kippen, bollen en punten.

Een contrast met deze op gras geplaatste taxusvormen vormt het om de tuin gelegen bos waar rechte greppels zijn gegraven.

Rechte greppels, gras en hagen in ronde vormen geplant, het lijkt een contrast. Het blijkt echter juist te werken als een eenheid, een toevoeging aan het verhaal van tuinliefhebbers, die de snoeischaar of de snoeisikkel niet met rust konden laten.

In dit reeds bestaande bos werd een brede laan uitgekapt. De aanwezige grachten werden bewaard als landschappelijk gegeven. Zo ontstonden grote bolronde bedden waarop de verschillende tuinen in ovale vorm werden aangeplant.

Er werd gestreefd naar een compositie van tuinen in hun oer-vorm : de met een haag van de omgeving afgesloten ruimte, met elk een verschillende inhoud ; bloemen en moestuin, fruittuin, kweeperentuin, *Topiary*-tuin.

Aldus blijft het omgevende landschap, het bos dus, door de tuin stromen langs de grachtruimten en ontstaat er een onverbrekelijke eenheid tussen de site en de tuin, tussen de natuur en de cultuur.

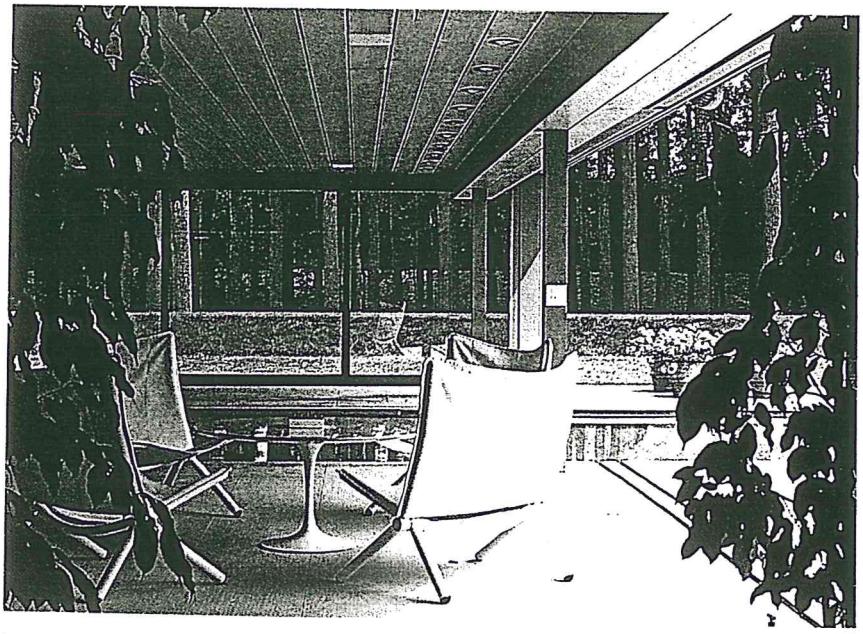
Grassculpturen

Reizend door dichtbij en veraf gelegen landen, ziet men soms ineens een samenhang tussen tuinen die de ontwerpers ervan wellicht onbekend was. Het fenomeen van de vormoverdracht bij creatieve mensen die tegelijkertijd dezelfde planten kiezen, dezelfde oude bronnen opsporen op zoek naar nieuwe inspiratie, dezelfde levenshouding aannemen, is bekend in architectuur, mode eet- en tuinkunst. In tuinarchitectuur speelt deze informatie-overdracht een grote rol. De internationaal verspreide boeken, tijdschriften, zij beïnvloeden ons, soms onbewust.

Gelukkig is men niet in staat om alle indrukken die men krijgt, in de praktijk in tuinveranderingen om te zetten, gelukkig kiest de mens al snel voor wat hem past. Boeiend was het voor mij na te speuren hoe de relatie tussen een drietal ver uiteen gelegen tuinen kon ontstaan.

De directe aanleiding hiertoe was de ontdekking van een grasmat als sculpturale vorm in een tuin nabij Kortrijk : van boven vlak en aan de zijkanten schuin. Door de plaatsing van deze groene strakke vormen op een vlakgelegen viltig-groene grasmat, ontstond een eenheid in materiaal waarin slechts de vormen, het spel van licht en schaduw, voor variatie zorgden. En wat een variatie... het was voorgoed in ieders herinnering gegrift, die deze compositie aanschouwen kon. Door de plaatsing van de grastaluds langs de zijkanten van een naar een overdekt zwembad afhellend terrein, kreeg de ontstane intimiteit van het middenveld een praktische betekenis.

Door de bijna toevallig lijkende omkadering van dit gedeelte van de tuin met hoge recht omhoog gegroeide populieren, werd een verticaal element aan het horizontale spel van graslijnen toegevoegd. De in lange rijen opgestelde stammen werkten als pilaren, als kolommen in een schimmenspel. Zij vingen licht of werden inktzwarte lijnen tegen het tussen de stammen door schijnende zonlicht. In de winter waren de kale takken boeiend in hun transparantheid. In de zomer tintelde het met licht doorzeefde bladerdek. Een grote bij het bedrijf van de tuineigenaar behorende houtloods bestond uit wanden van verticaal aangebrachte planken.

De voegen tussen de planken waren open gebleven, zodat ook hier licht doorschijnen kon. Zo werd een verticaal spel van licht op toevallige wijze ook in de hoge wanden achter de populierenrijen voortgezet en zag men niet goed waar ruimte door massa werd verdrongen.

De hier gevoelde noodzaak om een vallei met stijle wanden rondom aan drie zijden van betreedbare vlakke randen te voorzien, heeft tot een boeiend patroon geleid. Het was de Engelse tuinarchitect Percy Cane, die een groot aantal prachtige tuinen heeft nagelaten in zijn geboorteland Engeland, die een stenen trap in de grastaluds ontwierp. Beide vormen zulke sterke elementen dat zij in hun ongenaakbaarheid elkaar versterken. Een derde boeiende grastuin werd in Cornwall ontdekt. Hier lagen voor het 17de-eeuwse, uit grijs graniet gebouwde, landhuiskasteel, grasvelden op een naar de entree toehellend terrein.

Gras als sculpturaal element blijkt al lang in de formele renaissancetuinen en barokparken te bestaan. De sterke vormen, de lichte en donkere effecten, die het zonlicht aan zal brengen, tonen ons dat met weinig middelen maar met een goede vorm van het terrein, een krachtig spel gespeeld kan worden. De confrontatie in Vlaanderen met een eigenzinnige variant op dit zo oude idee bracht deze vorm van tuinarchitectuur weer naar ons terug en toonde dat de voor velen zo heilige plantencollecties, de rozen, de bijzondere heesters, beslist geen noodzaak zijn en soms zelfs overbodig zullen blijken.

HET ARCHIPEL PROGRAMMA 92-93

vr 25 SEPTEMBER
architekt PHILIPPE SAMYN over eigen werk.

vr 16 OKTOBER
architekt W.J. NEUTELINGS (ROTTERDAM) over eigen werk

vr 13 NOVEMBER
voordracht JEF VAN DEN BROECK over stedebouwkundige projekten "ANTWERPEN - STAD AAN DE STROOM"

zat. 14 NOVEMBER
dagtrip ANTWERPEN - STAD AAN DE STROOM
lokaties stedebouwkundige projekten en recente architektuur

zat. 5 DECEMBER
BRUGGE OP NIEUWBOUW BETRAPT
een stadswandeling.

1993

vr 22 JANUARI
temaavond RESTAURATIEPROJEKTEN
architekten Lantsoght en Vandenabeele, Van Herck, Van Meer tonen recent werk.

vr 14 FEBRUARI
dagtrip GERRIT RIETVELD
rondrit woningen Rietveld en bezoek overzichtstentoonstelling Utrecht.

vr 19 FEBRUARI
temaavond INDUSTRIEBOUW
architekten Deceuninck en Coopman tonen recent werk.
't Leerhuys, Groeninge 35, Brugge - om 20u.30

vr 12 MAART
architekt Erick VAN EGERAAT over het werk van
architektengroep MECANOO (DELFT) over eigen werk
't Leerhuys, Groeninge 35, Brugge - om 20u.30

vr 23 APRIL
architekt Ton ALBERTS over het werk van
architektengroep ALBERTS en VAN HUUT (Amsterdam)
Roels Hi Fi Wevelgem

ma 17 - ma 24 MEI
architektuurreis DENEMARKEN

zat 26 JUNI **dagtrip woningen A. DE GEYTER**
tuinen P. DEROOSE
HUIZEN ALS TUINEN
TUINEN ALS HUIZEN

KONTAKTADRESSEN

voorzitter

Marc Felix — Koningstraat 43A, b.1
8400-Oostende
tel. kantoor 059/70.21.80
tel. privé 059/70.01.58
fax kantoor 059/70.81.98

sekretaris-penningmeester

Philip Cardinael — Veldstraat 65
8200-Sint-Michiels
tel. privé 050/38.65.01
tel. kantoor 050/33.19.66
fax kantoor 050/33.52.43

vice-voorzitter

Jan Vandewalle — Sint-Jansstraat 20
8000-Brugge
tel. kantoor 050/33.63.56
tel. privé 050/34.41.30

beheerders :

Rik Scherpereel, Wim Supply,
Michel Vanlangenhove, Gery Vandenabeele.

rek. nr. :

750-9072064-06

lidmaatschap 92-93	2.000 F
lidmaatschap stagiairs, studenten	1.000 F
abonnement bulletin	500 F

ver. uitgev. : M. Felix . Koningstraat 43A, 8400-Oostende